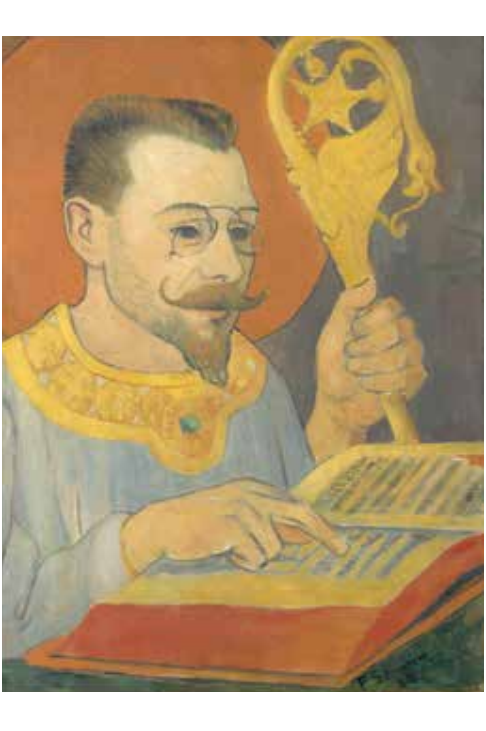

Paul Sérusier

Portrait de Paul Ranson en tenue nabique, 1890

Musée d'Orsay, París

Ranson apareix aquí representat amb una indumentària de fantasia: una casulla ornamentada amb una maragda, un bàcul decorat amb una estrella en forma de pentalfa i un manuscrit de caràcters enigmàtics, com si oficiés un ritual místic. Darrere seu, una aurèola vermellosa afegeix un punt de misteri al retrat. Aquests símbols, manllevats de l'imaginari de l'alquímia, contrasten amb les prosaiques ulleres de pinça del pintor. De totes maneres, aquesta escenificació no es correspon amb el caràcter veritable dels nabís, que no eren uns iniciats místics sinó més aviat uns esperits entremaliats.

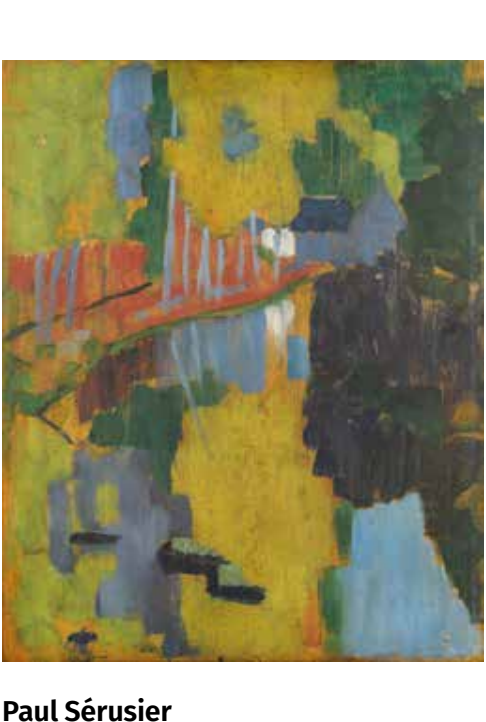

Paul Sérusier

Le talisman. Paysage au bois d'Amour, 1888

Musée d'Orsay, París

Pintat el 1888 a Pont-Aven sota l'orientació de Gauguin, el *Paysage au bois d'Amour* de Sérusier constitueix una autèntica lliçó transmesa de mestre a deixeble. Aquest quadre, que l'artista va ensenyar als companys de l'Académie Julian, va adquirir de seguida un valor de referència i va esdevenir un *talismà*, en el sentit simbòlic d'objecte dotat d'un poder gairebé màgic. Denis va ser el primer propietari del quadre, considerat l'emblema del naixement del grup dels nabís.

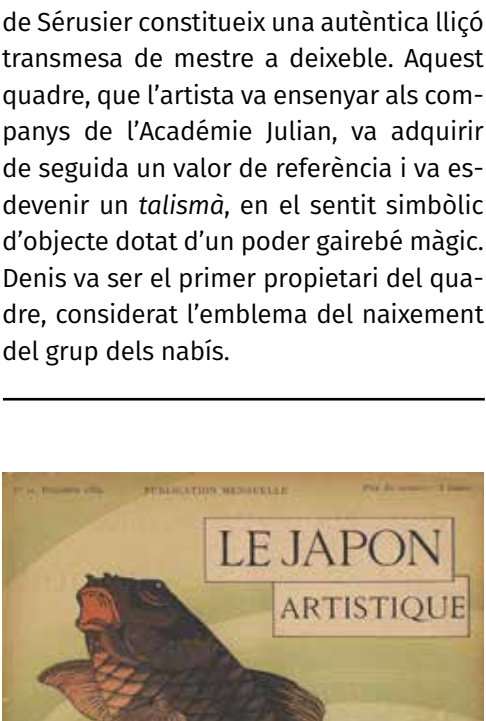

Le Japon Artistique. Documents d'Art et d'Industrie, (1888-1891)

Col·lecció particular

Entre 1888 i 1891, Bing va publicar una revista il·lustrada, titulada *Le Japon Artistique. Documents d'Art et d'Industrie*, amb l'objectiu de fer descobrir la riquesa i la diversitat de l'art japonès i d'oferir noves fonts d'inspiració a artistes i artesans europeus. Els nabís van figurar entre els primers lectors d'aquesta revista dedicada a les formes tradicionals de la creació japonesa. Publicada en tres llengües, destaca per la gran qualitat de les il·lustracions en color.

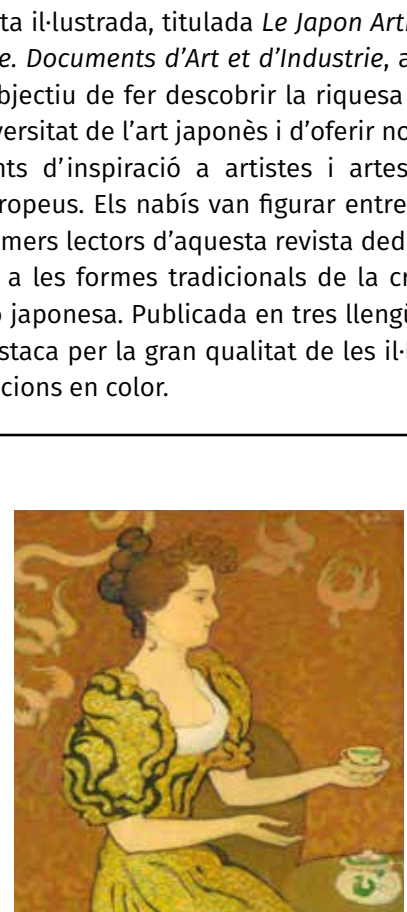

Maurice Denis

Portrait de Madame Ranson au chat, *ca.* 1892

Musee Departemental Maurice Denis, Saint-Germain-en-Laye

A partir de la tardor de 1889, France Ranson, cosina germana i muller de Ranson, va acollir els membres del grup dels nabís cada dissabte a la tarda al taller del seu marit. Denis li va retre honors per mitjà d'aquest retrat carregat de referències diverses a l'art japonès: format vertical a l'estil d'un *kakemono*, arabescos ornamentals, contorns marcats i absència de relleu i de profunditat espacial. La silueta sinuosa del gat que es refrega contra la cama de la model sembla agafada directament d'un dibuix de Katsushika Hokusai.

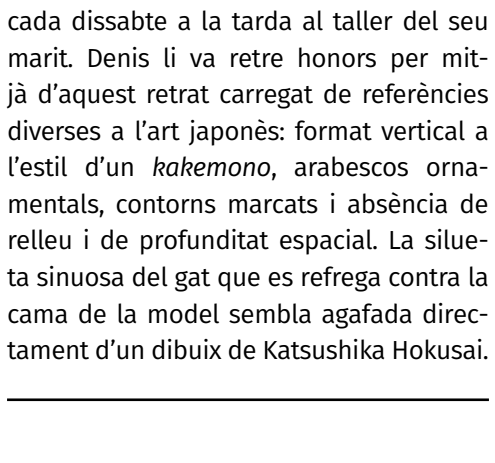

Pierre Bonnard

La place de Clichy, 1898

Col·lecció Victor Schmit

Bonnard va estar tota la vida molt vinculat al barri de Montmartre, a les avingudes que s'hi estenen als peus i a la plaça de Clichy, que va representar moltes vegades en els seus paisatges urbans. En aquesta escena nocturna dirigeix la mirada cap a una parella asseguda en una terrassa de cafè de vora la plaça. L'enllumenat té un paper destacat en la composició per les alternances de llum i d'ombra que crea entre els personatges.

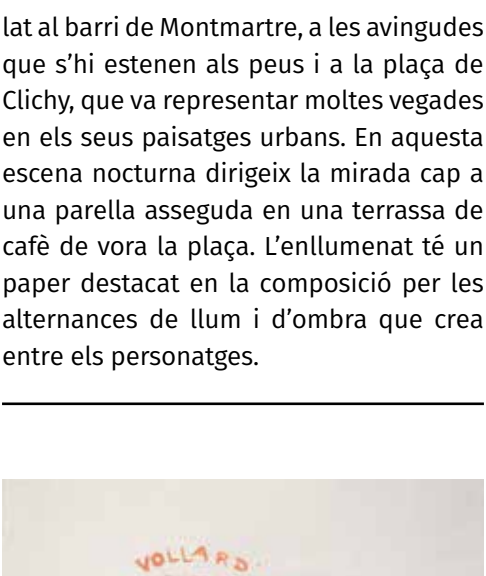

Pierre Bonnard

Quelques aspects de la vie de Paris, 1899

Petit Palais, Musée del Beaux-Arts de la Ville de Paris

Encàrrec del galerista i editor Ambroise Vollard el 1895, aquest àlbum va tenir Bonnard ocupat durant prop de quatre anys. L'artista no es va interessar aquí per les grans panoràmiques ni pels monuments emblemàtics de la capital, tot i que se n'hi puguin identificar uns quants, com ara l'Arc de Triomf, sinó que es va centrar en escenes de la vida parisenca en què retrata els oficis humils i els vianants. La diversitat de punts de vista i la fluïdesa dels colors llisos palesen la influència de les *Cent famoses vistes d'Edo* d'Andō Hiroshige.

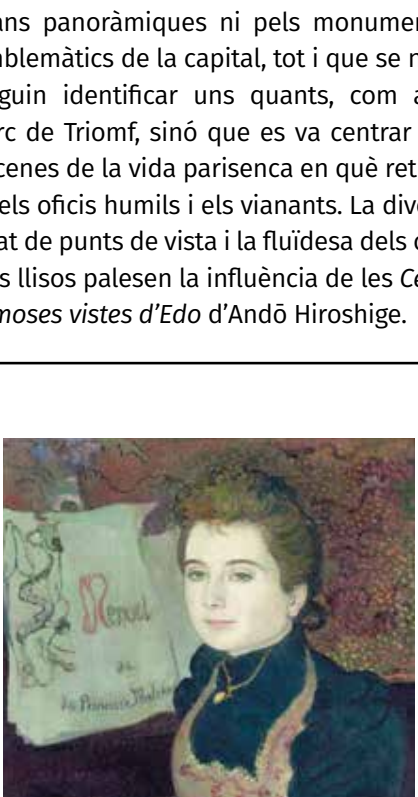

Maurice Denis

Le menuet de 'La princesse Maleine', 1891

Musée d'Orsay, París

Marthe Meurier, promesa de Denis, amb qui es va casar el 12 de juny de 1893, apareix representada aquí davant del piano, amb les mans repenjades de manera delicada sobre el teclat. Darrere es distingeix la coberta d'una partitura: el minuet *La princesse Maleine*, inspirat en el drama simbolista de Maurice Maeterlinck publicat el 1890. La música, composta per Pierre Hermant el 1891, s'ha perdut. L'ambient plàcid i misteriós del retrat contrasta amb la tragèdia violenta d'una peça que no es va arribar a representar en vida de l'autor.

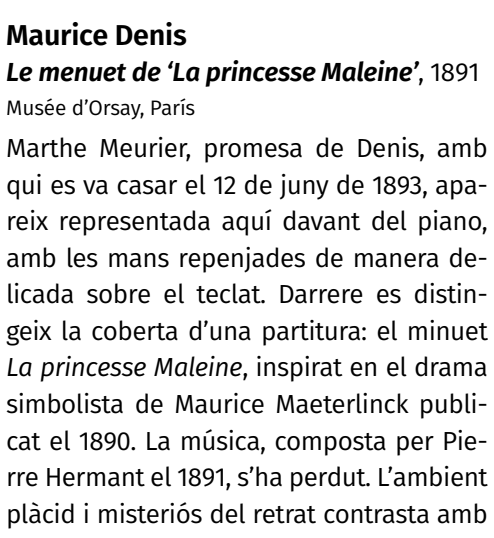

Pierre Bonnard

***Petit solfège illustré*, de Claude Terrasse**, 1893

Musée Bonnard, Le Cannet

Aquest mètode de solfeig per a infants va ser fruit d'una estreta col·laboració entre Bonnard i el seu cunyat el compositor Claude Terrasse. El manual es caracteritza per la riquesa d'una iconografia expressiva i delicada. D'un tiratge de dos mil exemplars, aquest solfeig il·lustrat va ser precedit per un gran nombre de croquis i estudis de personatges còmics —músics i cantants— i d'infants, a qui el mètode anava destinat. Els infants, inspirats en els nebots de l'artista, apareixen esglaonats com notes de música sobre un pentagrama.

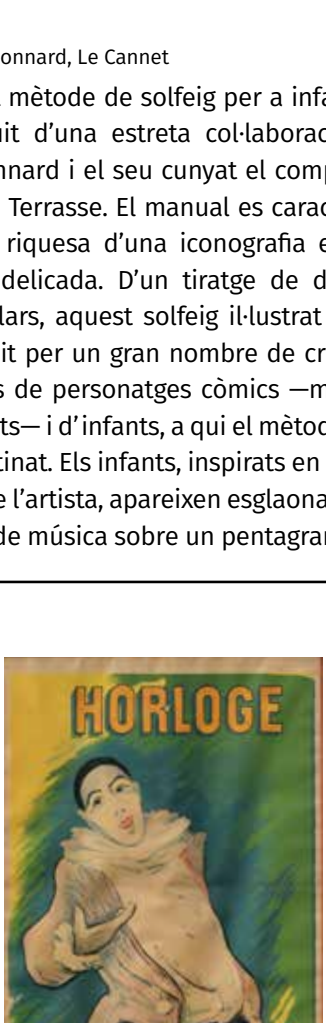

Henri-Gabriel Ibels

Horloge. J. Mévisto, 1892

Col·lecció particular

Jules Mévisto, nascut a París el 1857, era un reconegut cantant de cafè concert que també va ser cançonetista i actor de pantomima. Va debutar el 1891 al Concert de l'Horloge, un *music-hall* situat als jardins dels Camps Elisis. No va trigar a guanyar anomenada actuant amb el sobrenom de Pierrot al teatre també parisenc La Scala. Representat com aquest personatge de pantomima que li va donar la fama, Mévisto apareix a mida gairebé natural en aquest cartell realitzat per Ibels per a un espectacle que el 1892 es va representar a L'Horloge. El repertori, amb cançons de contingut social i macabre, va tenir una gran èxit.

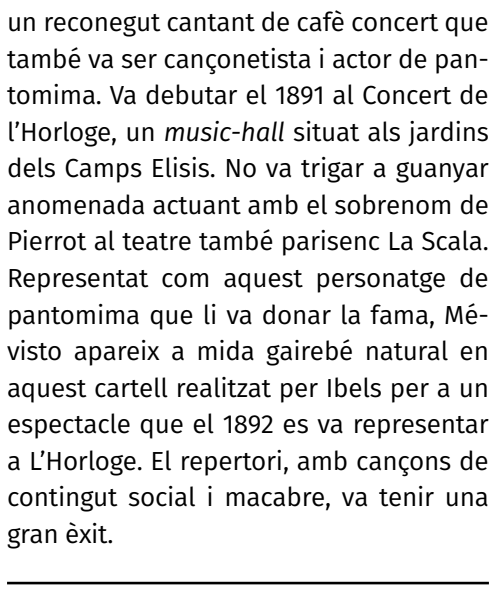

Maurice Denis

La princesse dans la tour, 1894

Col·lecció particular

Marthe Meurier, promesa de Denis en aquella època, va servir de model per a aquesta princesa amb vestit de mussolina blanca i un vel virginal al cap. Pàl·lida, immòbil i amb la vista abaixada, es mostra indiferent al tràfec dels cavallers del fons, un combatent un drac i l'altre cavalcant al peu de la torre. Aquesta escena, inspirada en l'imaginari de l'amor cortès, tradueix de manera idealitzada els sentiments fervorosos dels promesos. Anuncia simbòlicament les futures noces.

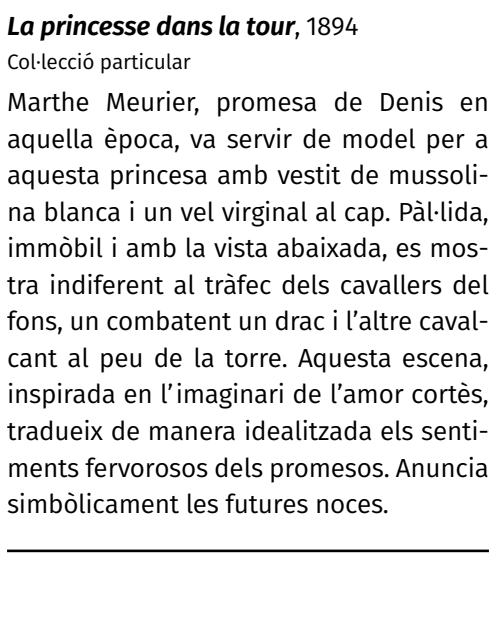

Paul Sérusier

Le feu dehors*, o *Les Mammau, 1893

Col·lecció Mouradian

Aquest quadre pintat a Huelgoat, on Sérusier s'havia instal·lat el 1891, representa una processó silenciosa de dones bretones amb indumentària camperola. Una, vista d'esquena, encén un foc destinat a escalfar una olla. El terme bretó *Mammau* que apareix en un dels títols del quadre designa unes deus d'aigua associades a la fecunditat o a la guarició. El paisatge, tractat de manera decorativa i sintètica, transmet a l'escena un ambient misteriós i secret propici a les supersticions.

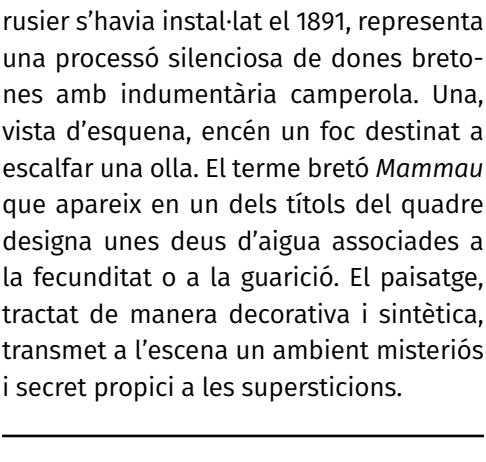

Paul-Élie Ranson

Suzanne et les vieillards, 1891

Col·lecció LGR, Bèlgica

El relat de Susanna i els vells, amb ressonàncies universals, toca temes intemporals com ara el desig, la transgressió, la calúmnia i la injustícia. Exhibit el 1892 a la vuitena exposició de la Société des Artistes Indépendants, aquest quadre il·lustra la innocència de la jove. El vells, situats lluny, queden reduïts a la condició de *voyeurs*, mentre una gelosia protegeix de la seva cobejança Shoshana, que significa 'lliri' en hebreu. Aquesta barrera assenyala una frontera tant moral com física.

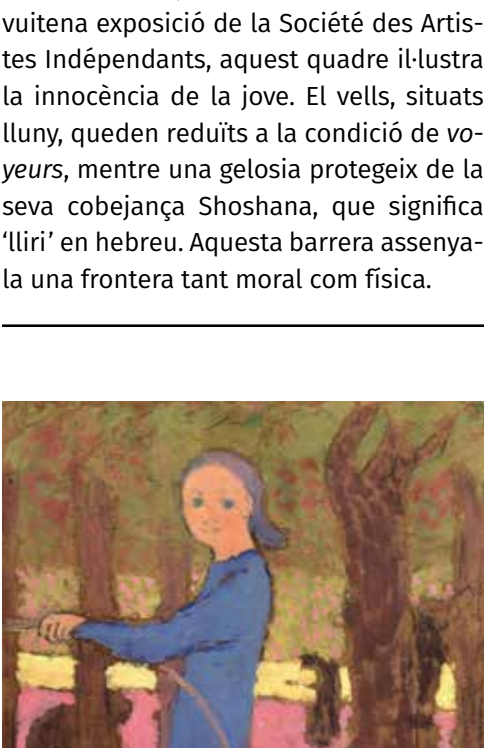

Édouard Vuillard

La fillette au cerceau, 1891

Col·lecció particular

A començament de la dècada de 1890, Vuillard va realitzar una sèrie de composicions al jardí de les Tulleries de París, on anava gairebé cada dia. Hi observava els infants jugant, les mainaderes i les mares que els vigilaven, i també els passejadors solitaris. Aquesta escena, centrada en una nena que sosté un gran cèrcol amb la mà, està pintada de manera sintètica i volgudament ingènua. El cercle, interromput per l'enquadrament, suggereix una visió fugaç, com un instant aturat enmig d'un decorat oníric.

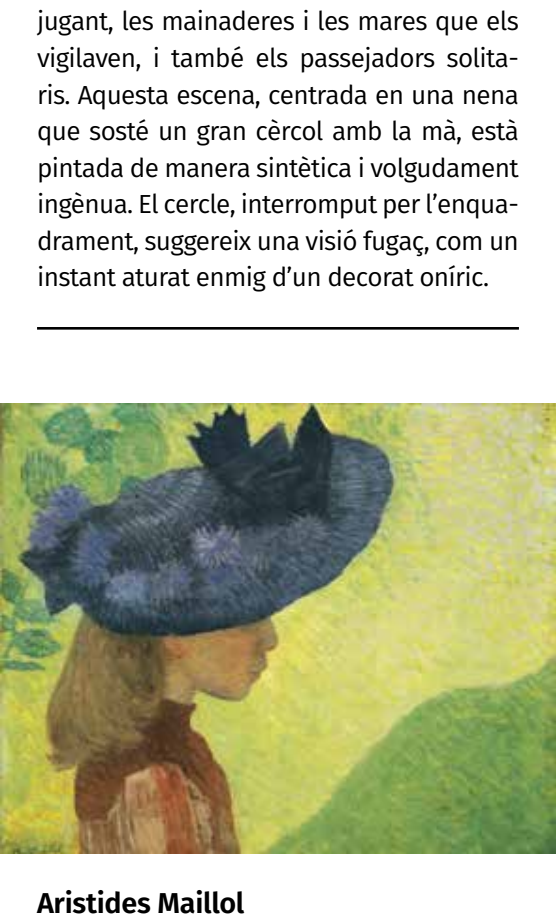

Aristides Maillol

Mademoiselle Faraill au chapeau, 1890

Fondation Dina-Vierny – Musée Maillol, París

Abans d'esdevenir un dels escultors més reconeguts de l'època, Maillol va començar la carrera com a pintor. Entre el final de la dècada de 1880 i el 1894 va realitzar la sèrie de retrats que l'escultor Gabriel Faraill li va encarregar de les seves sis filles. Faraill li va presentar el seu nebot, Albert Faraill, que també li va demanar que fes un retrat de la seva filla Jeanne. Maillol la representa de perfil, com els retrats del Renaixement, amb la cara mig oculta per una capellina.

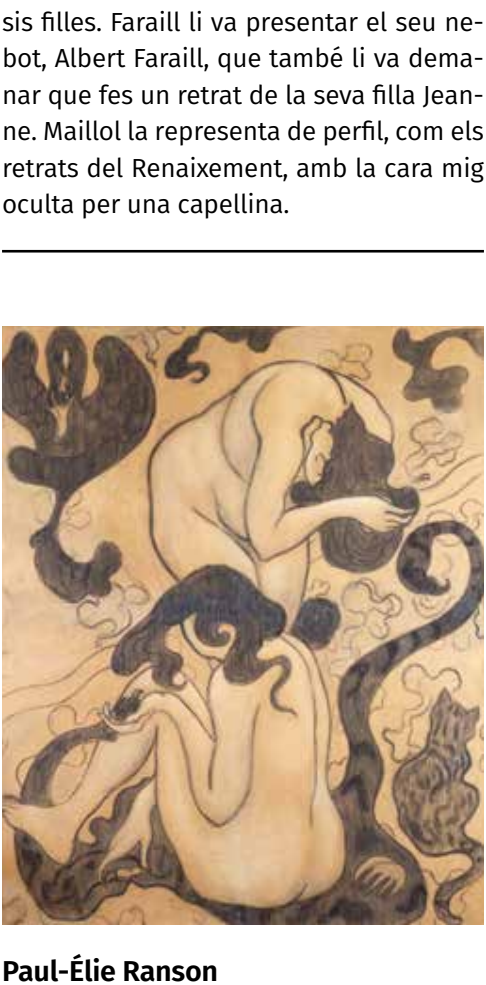

Paul-Élie Ranson

Deux femmes nues, 1892

Association des Amis du Petit Palais, Ginebra

Aquesta composició de grans dimensions, on es representen dues dones despullades en companyia d'un gat negre sobre un fons de motius decoratius esotèrics, és segurament un cartró preparatori per a un tapís. La iconografia d'aquest gran dibuix remet a l'univers ocult de la bruixeria, un tema recurrent en la producció de l'artista, on es barregen simbolisme, misteri i fascinació per les forces invisibles.

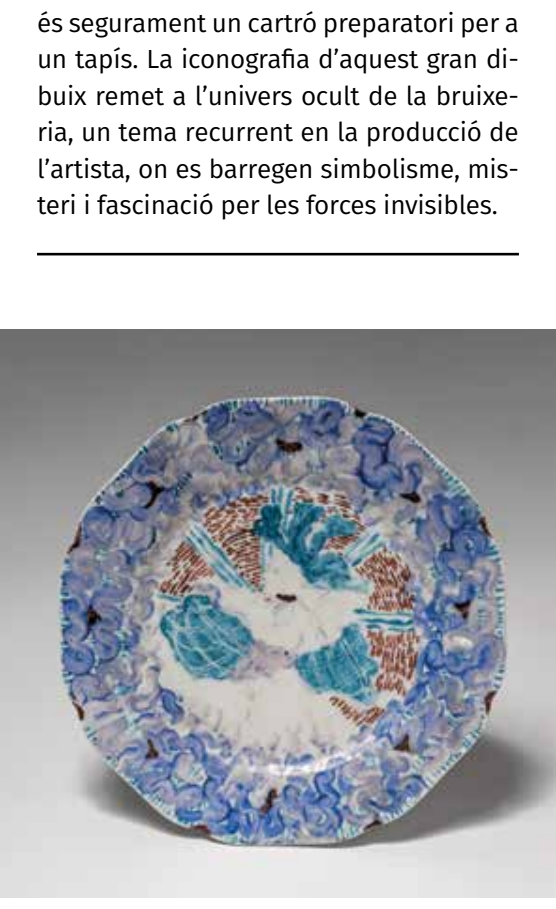

Édouard Vuillard

Vaixella per a Jean Schopfer, *ca.* 1895

Col·lecció Marc Larock

El 1895, Vuillard va rebre l'encàrrec de dissenyar una vaixella de porcellana amb ocasió del casament del crític Jean Schopfer amb Alice Wetherbee. Va utilitzar una porcellana blanca corrent de la manufactura Haviland de Llemotges, sobre les peces de la qual va aplicar esmalts de *petit feu* amb tons de blau, verd i violeta, a vegades realçats amb marró bistre. La vaixella consta d'un centenar de peces en què les figures femenines es confonen enmig d'una decoració ornamental delicada. Algunes de les peces es van exhibir a l'exposició inaugural de la Maison de l'Art Nouveau de Bing el desembre de 1895.

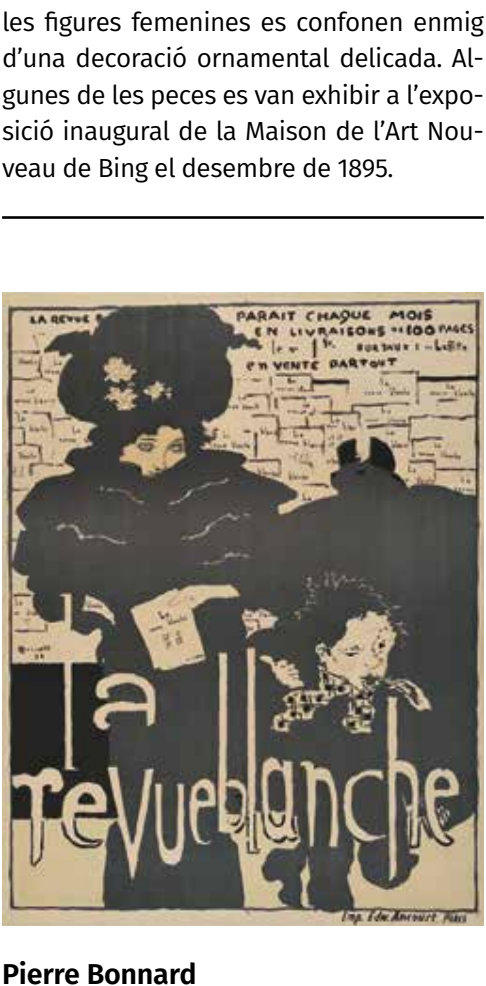

Pierre Bonnard

La Revue Blanche, 1894

Galerie Berès, Paris

Aquest cartell publicitari de Bonnard és el primer que va realitzar per a *La Revue Blanche*, una revista d'avantguarda dirigida pels germans Natanson. La jove que fa publicitat de la revista és Misia Godebska, la muller de Thadée Natanson. Aquí apareix com una lectora moderna i elegant, mentre un vailet parisenc de cara entremaliada assenyala la revista amb el dit gros. Darrere, un senyor amb barret de copa s'allunya, com espantat pel contingut d'aquesta revista de tendències anarquistes.

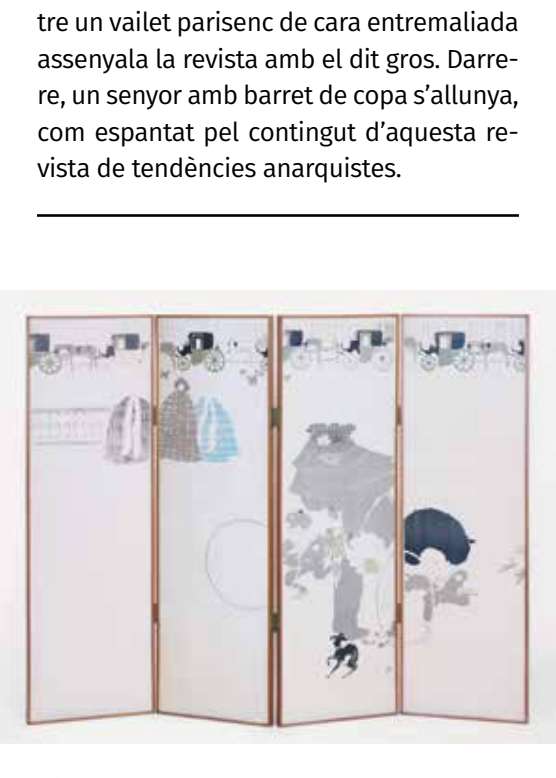

Pierre Bonnard

Promenade des nourrices, frise de fiacres, 1897

Col·lecció Tania Grand d'Hauteville, Ginebra

El 1894, Bonnard va pintar un paravent de quatre fulles, *Promenade des nourrices, frise des fiacres*, que representa una escena a la plaça de la Concorde. Tres anys més tard en va fer una versió litografiada concebuda com un objecte reproduïble perquè tingués una difusió més àmplia. Sobre aquesta pantalla de tons clars, la composició japonitzant s'estructura per mitjà d'un moviment doble: en primer pla, unes siluetes dinàmiques transmeten una sensació d'activitat, mentre que, al fons, el grup de mainaderes i un fris de fiacres afilerats creen un ritme més mecànic, com les imatges successives d'una llanterna màgica.

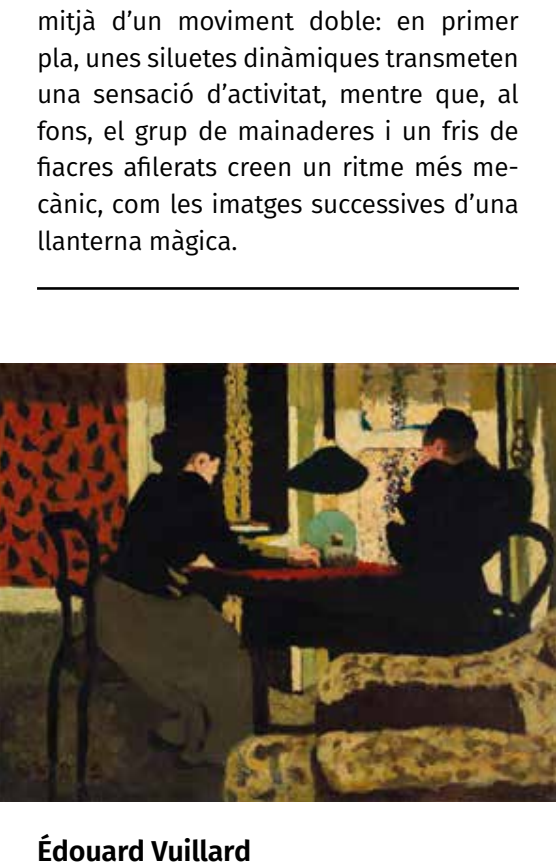

Édouard Vuillard

Deux femmes sous la lampe, 1892

Centre Pompidou, MNAM/CCI, Paris. Le. G. Grammons, 1959, Musée de l'Annonciade, Saint-Tropez

Un gran nombre de composicions del Vuillard de l'època dels nabís representen familiars seus dedicats a diferents ocupacions quotidianes. Inspirat en el taller de costura de la seva mare, el pintor realça els interiors aplicant-hi contrastos de llum. Aquí, dues dones de dol apareixen a contraclaror a banda i banda d'un quinqué, absortes en el que fan. Les seves formes sense volum, formades de colors llisos foscos, destaquen enmig d'un espai saturat de tocs de color.

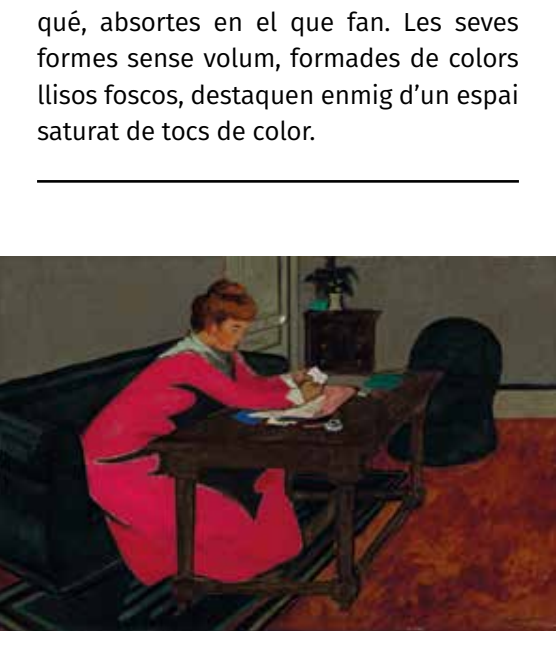

Félix Vallotton

Misia à son bureau, *ca.* 1897

Musée de l'Annonciade, Saint-Tropez

La pianista Misia Godebska era la dona de Thadée Natanson, director de *La Revue Blanche*, una revista d'avantguarda oberta a totes les formes d'art i als nabís especialment. Misia va tenir un paper essencial per a aquests artistes com a amiga, confident, musa i mecenes. Va posar moltes vegades per a Bonnard, Vuillard i Vallotton, que visitaven sovint el pis de París i les residències campestres que el matrimoni Natanson tenia. En aquest retrat, el vestit vermell de Misia i la seva postura decidida reflecteixen el caràcter vigorós de la seva personalitat.

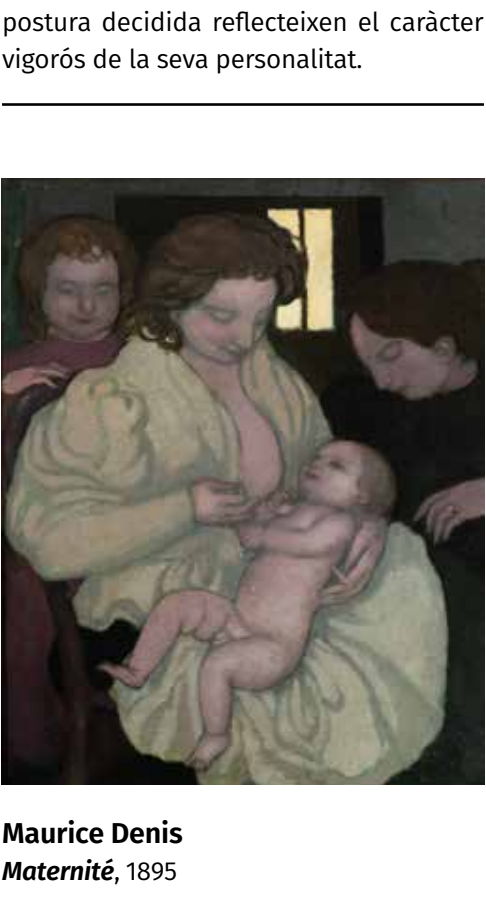

Maurice Denis

Maternité, 1895

Col·lecció LGR, Bèlgica

Denis es va inspirar en el cercle familiar per elaborar escenes simbòliques profundament marcades per la fe catòlica. Casat dues vegades i pare de nou fills, va situar la família al centre de la seva obra. Cada naixement era una ocasió per a exaltar la maternitat concebuda com una missió d'origen diví. Aquí, en una composició depurada, representa Marthe a la manera d'una Verge nutrícia a punt de donar el pit a Jean-Paul, el primer fill del matrimoni, nascut l'octubre de 1894 i mort sobtadament a l'edat de quatre mesos.

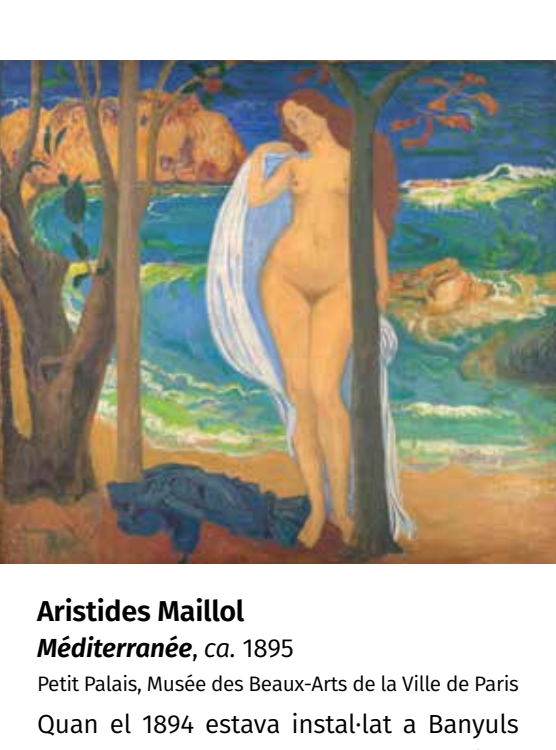

Aristides Maillol

Méditerranée, *ca.* 1895

Petit Palais, Musée des Beaux-Arts de la Ville de Paris

Quan el 1894 estava instal·lat a Banyuls de la Marenda, el seu poble natal, Maillol va agafar dones i noies del poble com a models per integrar-les en les seves composicions impregnades de simbolisme, com és el cas d'aquesta figura monumental de formes plenes i harmonioses. La jove, situada enmig de troncs d'arbres, és aquí l'encarnació d'una Mediterrània atemporal. Al·legoria de la fecunditat, de l'abundància i de l'Edèn original, destaca com un ídol antic sobre un fons blau de cel i de mar.

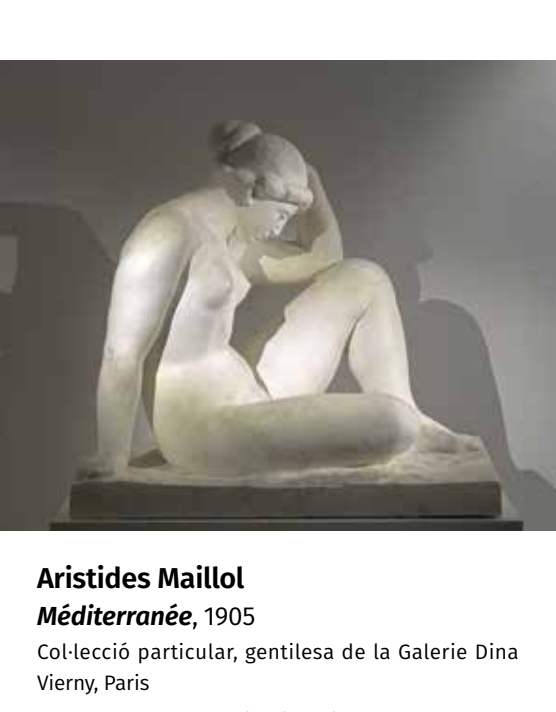

Aristides Maillol

Méditerranée, 1905

Col·lecció particular, gentilesa de la Galerie Dina Vierny, Paris

El 1904, el col·leccionista i mecenes Harry Kessler va encarregar a Maillol una escultura que representés una dona asseguda. El guix es va exposar al Salon d'Automne de 1905 amb el títol *Femme*. Aquesta obra es caracteritza per una estètica fonamentada en la primacia de la forma pura, excloent-ne tot relat. André Gide va subratllar-ne la importància referint-s'hi com a «obra silenciosa» centrada en la pura manifestació de la bellesa. Maillol en va fer a continuació rèpliques en pedra i després en marbre, i a partir d'aleshores va titular-la *Méditerranée*. Aquesta escultura encarna un ideal de joventut, de puresa i de noblesa associat a allò que Maillol anomenava l'«esperit mediterrani».